

PATVIRTINTA

Viešosios įstaigos Lietuvos Respublikos
apskaitos instituto direktoriaus 2007 m.
rugsėjo 17 d. įsakymu Nr. VAS-6

26-ASIS VERSLO APSKAITOS STANDARTAS „IŠVESTINĖS FINANSINĖS PRIEMONĖS“

(Žin., 2007, Nr. [99-4045](#); 2010, Nr. [144-7405](#); 2012, Nr. [153-7901](#); TAR 2015-05-29, i. k. [2015-08351](#))

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Šis standartas nustato iš išvestinių finansinių priemonių atsirandančio finansinio turto ir finansinių įsipareigojimų pripažinimo, įvertinimo, apskaitos ir pateikimo finansinėse ataskaitose tvarką.

2. Iš išvestinių finansinių priemonių atsirandančio finansinio turto ir finansinių įsipareigojimų apskaitai šį standartą turi taikyti visos įmonės, kurios apskaitą tvarko ir finansines ataskaitas rengia pagal verslo apskaitos standartus.

2¹. Labai maža įmonė, rengianti 1-ojo verslo apskaitos standarto „Finansinė atskaitomybė“ 8 punkte nustatytą finansinių ataskaitų rinkinį, taiko šio standarto nuostatas ir naudojami 39¹ punkte nustatyta išimtimi.

Standartas papildytas nauju punktu:

Nr. [VAS-24](#), 2015-05-28, paskelbta TAR 2015-05-29, i. k. 2015-08351

3. Šis standartas netaikomas apskaitai:

3.1. finansinio turto ir finansinių įsipareigojimų, kurie atsiranda iš paprastųjų finansinių priemonių;

3.2. draudimo ir perdraudimo sutarčių, pagal kurias draudikas prisiima reikšmingą kitos šalies (draudėjo) draudimo riziką sutikdamas, įvykus sutartyje apibrėžtam draudiminiam įvykiui, išmokėti kompensaciją (draudimo išmoką);

3.3. pirkimo ir pardavimo sandorių, kurie sudaromi dėl atsargų ar kito turto, reikalingo įmonės veiklai vykdyti ar pirkimo, pardavimo poreikiams patenkinti, įsigijimo, kurie nuo jų sudarymo pradžios buvo apibrėžti kaip prekių biržos sandoriai ir pagal kuriuos numatoma atsiskaityti pristačius prekes, išskyrus prekių biržos sandorius, kurie bet kuriai sutarties šaliai suteikia teisę atsiskaityti pinigais arba kokia nors kita finansine priemone ir yra laikomi išvestinėmis finansinėmis priemonėmis;

3.4. lizingo (finansinės nuomos) sutarčių, išskyrus atvejus, kai jose įterptos išvestinės finansinės priemonės;

3.5. garantijų ir laidavimų, išskyrus atvejus, kai pagal laidavimų ar garantijų sąlygas kreditorius turi teisę iš garantuotojo ar laiduotojo reikalauti įvykdyti prievolę atsižvelgiant į konkrečios palūkanų normos, vertybinių popierių kainos, prekės kainos, kreditingumo įvertinimo, valiutos kurso, kainų indekso ar kito kintamo rodiklio pasikeitimą;

3.6. nuosavybės vertybinių popierių juos išleidusioje įmonėje.

Punktas pakeistas:

Nr. [VAS-24](#), 2015-05-28, paskelbta TAR 2015-05-29, i. k. 2015-08351

II. PAGRINDINĖS SĄVOKOS

Apdraudžiamasis objektas – turtas, įsipareigojimai, tvirtas pasižadėjimas, sudarytas ar planuojamas sandoris, kurie įmonei kelia jų tikrosios vertės pasikeitimo ar ateityje sukuriamų

pinigų srautų pasikeitimo riziką.

Apsidraudimo nuo rizikos veiksmingumas – procentais išreikšta lyginamoji dalis, kuria draudžiamo objekto tikrosios vertės arba sukuriamų pinigų srautų pasikeitimai yra kompensuojami išvestinės finansinės priemonės, naudojamos apsidrausti nuo rizikos, tikrosios vertės pasikeitimais.

Apsidraudimo priemonė – išvestinė finansinė priemonė, kurią naudojant yra tikimasi, kad jos tikroji vertė ar iš jos gaunami pinigų srautai kompensuos visus apdraudžiamo objekto tikrosios vertės ar jo sukuriamų pinigų srautų pasikeitimus ar didžiąją jų dalį.

Apsikeitimo sandoris – sandoris, kuriuo dvi šalys susitaria apsikeisti periodiniais mokėjimais. Pagal šį sandorį dažniausiai viena šalis nustatytu laiku ateityje išmoka sutartą pinigų sumą, o kita - pinigų sumą, priklausančią nuo įmonės veiklos nepriklausomo kintamojo.

Ateities sandoris – standartizuotas išankstinis sandoris, kuriuo prekiaujama biržose.

Balansinė vertė – vertė, kuria turtas arba įsipareigojimai parodomi balanse.

Finansinis įsipareigojimas – sutartinis įsipareigojimas: 1) perduoti pinigus ar kitą finansinį turtą kitai šaliai; 2) pasikeisti finansinėmis priemonėmis su kita šalimi galimai sau nepalankiomis sąlygomis.

Sąvoka pakeista:

Nr. [VAS-37](#), 2010-12-01, Žin., 2010, Nr. 144-7405 (2010-12-09)

Finansinė priemonė – sandoris, pagal kurį viena sandorio šalis įgyja finansinį turtą, o kita – finansinį įsipareigojimą arba nuosavą kapitalą.

Finansinė rizika – palūkanų normos, valiutos kurso, kredito, likvidumo ar kitokia rizika, kuri kyla iš įmonės turimo finansinio turto ar finansinių įsipareigojimų.

Finansinis turtas – turtas, kuris yra: 1) pinigai ir pinigų ekvivalentai; 2) sutartinė teisė pasikeisti finansinėmis priemonėmis su kita šalimi galimai sau palankiomis sąlygomis; 3) įsigyti kito subjekto vertybiniai popieriai; 4) sutartinė teisė gauti pinigus ar kitą 1–3 punktuose išvardytą finansinį turtą iš kito subjekto.

Sąvoka pakeista:

Nr. [VAS-37](#), 2010-12-01, Žin., 2010, Nr. 144-7405 (2010-12-09)

Įsigytas pasirinkimo sandoris – sandoris, pagal kurį už tam tikrą atlygį įsigyjama teisė, bet neprisiimamas įsipareigojimas, ateityje pirkti arba parduoti prekes ar finansinį turtą sutarta kaina.

Išankstinis sandoris – sandoris, pagal kurį sandorio šalys susitaria nustatytu laiku ateityje pirkti arba parduoti prekes ar finansinį turtą už sutartą kainą.

Išvestinė finansinė priemonė – finansinė priemonė:

- 1) iš kurios atsiranda finansinis turtas ar finansinis įsipareigojimas;
- 2) kurios vertė kinta dėl prekių kainos, palūkanų normos, vertybinių popierių kainos, valiutos kurso, kainos ar palūkanų normos indekso, kreditingumo įvertinimo, kredito indekso ar dėl panašaus nuo įmonės veiklos nepriklausomo kintamojo;
- 3) kuriai, palyginus su kitomis sandorių rūšimis, reikia labai mažų arba iš viso nereikia pradinių investicijų;
- 4) kurios vykdymo laikas yra ateityje.

Išvestinės finansinės priemonės grynoji vertė – iš išvestinės finansinės priemonės atsirandančio finansinio turto ir finansinių įsipareigojimų tikrųjų verčių skirtumas.

Išvestinės finansinės priemonės objektas – turtas, įsipareigojimai, tvirtas pasižadėjimas, sudarytas arba planuojamas sandoris.

Įterptoji išvestinė finansinė priemonė – išvestinė finansinė priemonė, įterpta į kitą finansinę priemonę.

Kredito rizika – rizika, kai viena iš sandorio šalių gali tapti nepajėgi vykdyti savo įsipareigojimų ir dėl to kita šalis patirs nuostolių.

Likvidumo rizika – rizika, kai gali būti patiriama nuostolių, jei turtas negali būti greitai realizuotas, o įsipareigojimas – įvykdytas.

Mišrioji finansinė priemonė – finansinė priemonė, sudaryta iš kelių finansinių priemonių, iš kurių bent viena yra išvestinė.

Palūkanų normos rizika – rizika, kai galimi nuostoliai dėl palūkanų normos svyravimo.

Pasirašytas pasirinkimo sandoris – sandoris, pagal kurį už tam tikrą atlygį prisiimamas įsipareigojimas ateityje pirkti ar parduoti prekes, finansinį turtą sutarta kaina, jei kita sandorio šalis to pareikalautų.

Pasirinkimo sandoris – sandoris, pagal kurį už tam tikrą mokesčių įsigyjama teisė, bet ne įsipareigojimas, ateityje už nustatytą kainą pirkti arba parduoti prekes, valiutą arba kitą finansinį turtą.

Sąvoka pakeista:

Nr. [VAS-37](#), 2010-12-01, Žin., 2010, Nr. 144-7405 (2010-12-09)

Planuojamas sandoris – įmonės įprastinės veiklos sandoris, kurio sudarymo tikimybė ateityje yra labai didelė.

Tikroji vertė – suma, už kurią vertės nustatymo dieną sandorio šalys viena kitai įprastomis rinkos sąlygomis gali parduoti turtą ar paslaugas arba perleisti įsipareigojimą.

Sąvoka pakeista:

Nr. [VAS-37](#), 2010-12-01, Žin., 2010, Nr. 144-7405 (2010-12-09)

Nr. [VAS-24](#), 2015-05-28, paskelbta TAR 2015-05-29, i. k. 2015-08351

Tvirtas pasižadėjimas – neatšaukiamas susitarimas ateityje sutartu laiku pasikeisti nustatytu turtu ar įsipareigojimu už sutartą kainą.

Valiutos kurso rizika – rizika, kad turimo finansinio turto ar finansinio įsipareigojimo vertė pasikeis dėl valiutos kurso pasikeitimo.

III. FINANSINIŲ PRIEMONIŲ ESMĖ

4. Iš sandorio kylančios teisės ir pareigos, pagal kurias viena sandorio šalis padidina finansinį turtą, o kita – finansinį įsipareigojimą ar nuosavą kapitalą, yra laikomos finansine priemone.

5. Pagal savo pobūdį finansinės priemonės gali būti paprastosios ir išvestinės.

6. Iš paprastųjų finansinių priemonių atsirandančio finansinio turto, finansinių įsipareigojimų ir nuosavo kapitalo pavyzdžiai gali būti:

6.1. finansinis turtas – gautinos sumos, įsigyjami kitos įmonės skolos arba nuosavybės vertybiniai popieriai;

6.2. finansiniai įsipareigojimai – mokėtinos sumos, išleisti skolos vertybiniai popieriai;

6.3. nuosavas kapitalas – išplatinta nauja akcijų emisija.

7. Iš paprastųjų finansinių priemonių atsirandantis finansinis turtas ir finansiniai įsipareigojimai apskaitomi 18-ojo verslo apskaitos standarto „Finansinis turtas ir finansiniai įsipareigojimai“, nuosavas kapitalas – 8-ojo verslo apskaitos standarto „Nuosavas kapitalas“ nustatyta tvarka.

8. Iš investinių finansinių priemonių atsirandančio finansinio turto ir finansinių įsipareigojimų vertė kinta dėl kintamojo, nepriklausančio nuo įmonės veiklos.

9. Iš investinių finansinių priemonių atsirandantis finansinis turtas ir finansiniai įsipareigojimai apskaitoje registruojami ir finansinėse ataskaitose parodomi šio standarto nustatyta tvarka.

IV. IŠVESTINĖS FINANSINĖS PRIEMONĖS

10. Registruojant apskaitoje finansinį turtą ar finansinius įsipareigojimus, kurie atsiranda dėl investinių finansinių priemonių, turi būti atsižvelgiama į sandorio ekonominę prasmę, ne tik į jo pateikimo formą.

11. Išvestinės finansinės priemonės naudojamos apsidrausti nuo rizikos ar prekybos tikslais.

12. Išvestinės finansinės priemonės yra dažniausiai susietos su akcijų, obligacijų, valiutų, žaliavų, energijos pirkimo ar pardavimo sandoriais.

13. Investinių finansinių priemonių pavyzdžiai gali būti:

13.1. išankstiniai sandoriai;

13.2. ateities sandoriai;

13.3. apsikeitimo sandoriai;

13.4. pasirinkimo sandoriai.

14. Išvestinės finansinės priemonės gali būti įterptos į kitas finansines priemones. Įterptoji išvestinė finansinė priemonė yra sudėtinė mišriosios finansinės priemonės dalis, todėl įterptosios išvestinės finansinės priemonės ir mišriosios finansinės priemonės pinigų srautai kinta panašiai.

15. Įterptoji išvestinė finansinė priemonė gali būti glaudžiai susijusi arba nesusijusi su pagrindiniu sandoriu.

16. Įterptoji išvestinė finansinė priemonė turi būti atskiriama nuo pagrindinio sandorio ir į apskaitą įtraukiama kaip atskira išvestinė finansinė priemonė, jei atitinka visas šias sąlygas:

16.1. įterptosios išvestinės finansinės priemonės ekonominės ypatybės ir rizika nėra glaudžiai susijusios su pagrindinio sandorio ekonominėmis ypatybėmis ir rizika;

16.2. atskirta finansinė priemonė atitinka išvestinės finansinės priemonės apibrėžimą;

16.3. mišrioji finansinė priemonė nėra vertinama tikrąja verte.

17. Jei įterptoji išvestinė finansinė priemonė yra atskiriama, pagrindinio sandorio rezultatas yra registruojamas apskaitoje pagal tokio sandorio apskaitai keliamus reikalavimus, o iš įterptosios išvestinės finansinės priemonės atsirandantis finansinis turtas ar finansinis įsipareigojimas – pagal šio standarto reikalavimus.

18. Jei įmonė negali atskirai įvertinti įterptosios išvestinės finansinės priemonės nei įsigijimo momentu, nei paskutinę ataskaitinio laikotarpio dieną, visą mišriąją finansinę priemonę ji turi laikyti viena išvestine finansine priemone ir iš jos atsirandantį finansinį turtą ar finansinį įsipareigojimą registruoti apskaitoje pagal šio standarto reikalavimus.

Punktas pakeistas:

Nr. [VAS-24](#), 2015-05-28, paskelbta TAR 2015-05-29, i. k. 2015-08351

V. APSIDRAUDIMO PRIEMONĖS

19. Apsidraudimo priemone laikoma išvestinė finansinė priemonė, naudojama apsidrausti nuo rizikos, kylančios finansiniam turtui ar finansiniam įsipareigojimui, ar jų grupei.

20. Išvestinė finansinė priemonė, naudojama apsidrausti nuo rizikos, gali būti laikoma apsidraudimo priemone, jei įvykdomos visos šios sąlygos:

20.1. Yra naudojamos apsidraudimo priemonės ir apdraudžiamojo objekto ryšys.

20.2. Įmonė yra patvirtinusi apsidraudimo priemonių apskaitos politiką, kurioje nurodyta rizika, nuo kurios apsidraudžiama, rizikos valdymo tikslas, apsidraudimo priemonių naudojimo strategija, naudojama apsidraudimo priemonė, apdraudžiamas objektas ir apsidraudimo nuo rizikos veiksmingumo vertinimo metodika, pagal kurią nustatomas apsidraudimo nuo rizikos veiksmingumo lygis ir įvertinama neveiksminga dalis.

20.3. Galima patikimai įvertinti išvestinės finansinės priemonės apsidraudimo nuo rizikos veiksmingumą. Veiksmingumo įvertinimas pateiktas standarto aštuntame skyriuje.

Punktas pakeistas:

Nr. [VAS-24](#), 2015-05-28, paskelbta TAR 2015-05-29, i. k. 2015-08351

21. Apsidraudimo priemonės gali būti naudojamos apsidrausti nuo šių rizikų:

21.1. turto, įsipareigojimo, jų dalies ar jų grupės tikrosios vertės pasikeitimo;

21.2. pinigų srautų pasikeitimo;

21.3 grynųjų investicijų į užsienio įmonę valiutos kurso pasikeitimo.

22. Apsidrausti nuo rizikos gali būti naudojamos tik tos išvestinės finansinės priemonės, kurių tikroji vertė gali būti patikimai nustatyta.

23. Apsidrausti nuo rizikos negali būti naudojami pasirašyti pasirinkimo sandoriai, išskyrus tuos atvejus, kada jie naudojami įsigytiems pasirinkimo sandoriams kompensuoti.

24. Kai kuriais atvejais apsidrausti nuo rizikos gali būti naudojamos paprastosios finansinės priemonės.

25. Apdraudžiamu objektu gali būti:

25.1. atskiras turtas ar įsipareigojimas;

25.2. tvirtas pasižadėjimas;

25.3. planuojamas sandoris;

25.4. grynoji investicija į užsienio įmonę;

25.5. turto, įsipareigojimų, tvirtų pasižadėjimų ar sandorių grupės.

Punktas pakeistas:

Nr. [VAS-24](#), 2015-05-28, paskelbta TAR 2015-05-29, i. k. 2015-08351

26. Finansinis turtas ar finansinis įsipareigojimas gali būti apdraudžiamas nuo visos ar dalies tikrosios vertės, ar pinigų srautų pasikeitimo rizikos.

27. Jei apdraustas objektas nėra finansinis turtas ar finansinis įsipareigojimas, laikoma, kad jis gali būti apdraudžiamas tik nuo valiutos kurso pasikeitimo rizikos arba nuo visų rizikos rūšių iš karto neskaidant objekto į atskiras dalis.

28. Viena išvestinė finansinė priemonė gali būti naudojama apsidrausti nuo kelių rizikos rūšių, jei šios rizikos rūšys gali būti aiškiai nustatytos ir galima pagrįsti, kad išvestinė finansinė priemonė gali būti naudojama apsidrausti nuo kelių rizikos rūšių.

29. Jei panašus turtas ar įsipareigojimai yra sujungiami ir apdraudžiami kaip grupė, kiekvieno grupę sudarančio turto vieneto ar įsipareigojimo tikrosios vertės pasikeitimas nustatomas proporcingai apdraustos grupės tikrosios vertės pasikeitimui.

30. Iš išvestinės finansinės priemonės, naudojamos apsidrausti nuo rizikos, atsirandančio finansinio turto ir finansinio įsipareigojimo tikrosios vertės pasikeitimas apskaitoje registruojamas grynąja verte, kuri iš dalies ar visiškai kompensuoja apdraudžiamojo objekto tikrosios vertės ar jo sukuriamų pinigų srautų pasikeitimus.

VI. IŠVESTINIŲ FINANSINIŲ PRIEMONIŲ PRIPAŽINIMAS IR APSKAITA

31. Iš išvestinės finansinės priemonės atsirandantį finansinį turtą ir finansinį įsipareigojimą įmonė turi registruoti apskaitoje, kai pagal sutartį įgyja teisę gauti turtą arba prievolę vykdyti įsipareigojimą.

32. Iš išvestinės finansinės priemonės atsirandantis finansinis turtas ir finansinis įsipareigojimas pirmą kartą apskaitoje registruojamas įsigijimo savikaina.

33. Su finansiniu turtu, atsirandančiu iš išvestinės finansinės priemonės, susijusios sandorio sudarymo išlaidos turi būti priskiriamos to ataskaitinio laikotarpio finansinės veiklos sąnaudoms.

34. Su finansiniu įsipareigojimu, atsirandančiu iš išvestinės finansinės priemonės, susijusios sandorio sudarymo išlaidos yra priskiriamos to ataskaitinio laikotarpio finansinės veiklos sąnaudoms.

35. Registruojant apskaitoje ir paskutinę kiekvieno ataskaitinio laikotarpio dieną iš išvestinės finansinės priemonės atsirandantis finansinis turtas ir finansinis įsipareigojimas turi būti vertinami ir pateikiami finansinėse ataskaitose tikrąja verte, išskyrus tuos atvejus, kai jų tikrosios vertės negalima patikimai nustatyti. Nustatant tikrąją vertę, galimos sandorio vykdymo išlaidos neatimamos.

Punktas pakeistas:

Nr. [VAS-24](#), 2015-05-28, paskelbta TAR 2015-05-29, i. k. 2015-08351

36. Tikrosios vertės pasikeitimas, nustatytas vertinant iš išvestinės finansinės priemonės, išskyrus apsidraudimo priemones, atsirandantį finansinį turtą ir finansinį įsipareigojimą, parodomas pelno (nuostolių) ataskaitoje tą laikotarpį, kai jis atsiranda.

37. Jei išvestinės finansinės priemonės tikroji vertė negali būti patikimai nustatyta, tai iš tos priemonės atsiradęs finansinis turtas parodomas įsigijimo savikaina atėmus nuvertėjimą, o finansiniai įsipareigojimai – įsigijimo savikaina.

Punktas pakeistas:

Nr. [VAS-24](#), 2015-05-28, paskelbta TAR 2015-05-29, i. k. 2015-08351

38. Įsigijimo savikaina finansinėse ataskaitose gali būti parodomas tos išvestinės finansinės priemonės, kurios:

38.1. aktyvioje rinkoje neturi skelbiamos rinkos kainos, todėl tikroji vertė negali būti patikimai nustatyta;

38.2. yra susijusios su skelbiamos rinkos kainos neturinčiais nuosavybės vertybiniais popieriais, kurių tikroji vertė negali būti patikimai nustatyta;

38.3. turi būti įvykdytos pateikiant skelbiamos rinkos kainos neturinčius nuosavybės vertybinius popierius, kurių tikroji vertė negali būti patikimai nustatyta.

39. Jei atsiranda galimybė išvestinę finansinę priemonę, kuri neturėjo tikrosios vertės ir buvo užregistruota įsigijimo savikaina, įvertinti tikrąja verte, tai ji turi būti įvertinta tikrąja verte, o jos įsigijimo savikainos ir tikrosios vertės skirtumas turi būti parodomas ataskaitinio laikotarpio, kada buvo nustatyta tikroji vertė, pelno (nuostolių) ataskaitoje.

39¹. Labai maža įmonė, rengianti 1-ojo verslo apskaitos standarto „Finansinė atskaitomybė“ 8 punkte nustatytą finansinių ataskaitų rinkinį ir turinti iš išvestinės finansinės priemonės atsiradusio finansinio turto ar finansinių įsipareigojimų, paskutinę kiekvieno ataskaitinio laikotarpio dieną tokį finansinį turtą vertina ir finansinėse ataskaitose parodo įsigijimo savikaina atėmus nuvertėjimą, o finansinius įsipareigojimus – įsigijimo savikaina.

Standartas papildytas nauju punktu:

Nr. [VAS-24](#), 2015-05-28, paskelbta TAR 2015-05-29, i. k. 2015-08351

VII. IŠVESTINIŲ FINANSINIŲ PRIEMONIŲ TIKROSIOS VERTĖS NUSTATYMAS

40. Išvestinių finansinių priemonių tikroji vertė nustatoma įmonės pasirinktu periodiškumu, bet ne rečiau, kaip paskutinę kiekvieno ataskaitinio laikotarpio dieną.

Punktas pakeistas:

Nr. [VAS-24](#), 2015-05-28, paskelbta TAR 2015-05-29, i. k. 2015-08351

41. Išvestinės finansinės priemonės tikroji vertė nustatoma pagal 32-ąjį verslo apskaitos standartą „Tikrosios vertės nustatymas“.

Punktas pakeistas:

Nr. [VAS-24](#), 2015-05-28, paskelbta TAR 2015-05-29, i. k. 2015-08351

42. Jei išvestinės finansinės priemonės tikroji vertė nustatoma pagal aktyvioje rinkoje skelbiamą rinkos kainą, tai šiam tikslui turi būti naudojama ataskaitinio laikotarpio pabaigoje aktyvioje rinkoje esanti uždarymo kaina.

43. Jei rinkos kaina nėra žinoma, tikrajai vertei nustatyti gali būti naudojama paskutinio įmonės sudaryto sandorio kaina, jeigu nuo sandorio sudarymo dienos iki paskutinės ataskaitinio laikotarpio dienos ekonominės aplinkybės nėra reikšmingai pasikeitusios.

Punktas pakeistas:

Nr. [VAS-24](#), 2015-05-28, paskelbta TAR 2015-05-29, i. k. 2015-08351

VIII. APSIDRAUDIMO NUO RIZIKOS VEIKSMINGUMO ĮVERTINIMAS

44. Nustatant apsidraudimo nuo rizikos veiksmingumą, turi būti įvertinamos visos šios sąlygos:

44.1. Yra ekonominis apsidraudimo priemonės ir apdraudžiamojo objekto tarpusavio ryšys. Siekiant įvertinti rizikos valdymo tikslo įgyvendinimą, turi būti įvertinamas apsidraudimo priemonės ir apdraudžiamojo objekto tarpusavio ryšys ir galimi jo pokyčiai.

44.2. Kredito rizikos poveikis apsidraudimo priemonės ir apdraudžiamojo objekto vertei. Kredito rizikos poveikis, palyginti su kitų kintamųjų poveikiu, negali dominuoti nustatant apsidraudimo priemonės ar apdraudžiamojo objekto vertės pokytį.

44.3. Veiksmingumas apskaičiuojamas naudojant apdraudžiamojo objekto dalį, kurią įmonė faktiškai draudžia, ir apsidraudimo priemonės dalį, kurią įmonė faktiškai naudoja tai apdraudžiamojo objekto daliai apdrausti. Jei įmonė draudžia mažiau negu 100 procentų, pavyzdžiui, 85 procentus, apdraudžiamojo objekto vertės, tai veiksmingumas bus apskaičiuojamas naudojant 85 procentus apdraudžiamojo objekto vertės ir šios dalies riziką apdraudžiančios apsidraudimo priemonės dalį. Apsidraudimo priemonės ir apdraudžiamojo objekto dydžių neatitikimas gali lemti apsidraudimo priemonės neveiksmingumą.

44¹. Apsidraudimo nuo rizikos neveiksmingumas – tai procentais išreikšta lyginamoji dalis, kuria apsidraudimo priemonės tikrosios vertės arba sukuriamų pinigų srautų pokyčiai yra didesni ar mažesni už apdraudžiamojo objekto tikrosios vertės arba sukuriamų pinigų srautų pokyčius. Vertinant neveiksmingumą, atsižvelgiama į galimą veiksmingumo lygio svyravimą, aplinkybes ir požymius, lemiančius, kad veiksmingumo lygis jau nerodo apsidraudimo priemonės ir apdraudžiamojo objekto tarpusavio ryšio. Vertinant apsidraudimo priemonės neveiksmingumą, taip pat atsižvelgiama į pinigų laiko vertę.

45. Vertinant apsidraudimo nuo rizikos veiksmingumą, turi būti vertinami ir palyginami ne apdraudžiamo objekto balansinės vertės, o jo tikrosios vertės, pokyčiai.

46. Apsidraudimo nuo rizikos veiksmingumo vertinimo metodiką įmonė pasirenka pati ir ją aprašo atitinkamuose dokumentuose.

47. Apsidraudimo nuo rizikos veiksmingumas turi būti įvertinamas kiekvieną kartą sudarant finansines ataskaitas arba reikšmingai pasikeitus aplinkybėms, kurios daro įtaką veiksmingumui.

47¹. Jei apsidraudimo priemonė neatitinka standarto 44 punkte nustatytų veiksmingumo reikalavimų, tačiau nustatyti rizikos valdymo tikslai nesikeičia, įmonė turėtų koreguoti veiksmingumo lygį, kad būtų atkurta apsidraudimo priemonės ir apdraudžiamąjo objekto ryšio pusiausvyra ir įvykdomos apsidraudimo priemonės sąlygos. Jei rizikos valdymo tikslai pasikeičia, koreguoti veiksmingumo lygio negalima. Veiksmingumo lygis gali būti koreguojamas didinant ar mažinant apsidraudimo priemonės ar apdraudžiamąjo objekto lyginamąsias dalis. Atlikus koregavimą, atnaujinama dokumentacija ir informacija apie veiksmingumą.

47². Jei įvertinus apsidraudimo nuo rizikos veiksmingumo lygio koregavimą, apsidraudimo priemonė neatitinka standarte nurodytų apsidraudimo priemonės pripažinimo sąlygų, ji apsidraudimo priemone nelaikoma. Tokie atvejai yra, kai:

47².1. Apsidraudimo sandoris įvykdomas.

47².2. Apsidraudimo priemonė pasibaigia, perleidžiama ar nutraukiama. Vienos apsidraudimo priemonės pakeitimas kita apsidraudimo priemone nelaikoma jos pasibaigimu ar nutraukimu, jei toks apsidraudimo priemonių pakeitimas yra aptartas rizikos valdymo dokumentuose.

47².3. Nutraukiamas ekonominis apsidraudimo priemonės ir apdraudžiamąjo objekto tarpusavio ryšys ar kredito rizika pradeda dominuoti nustatant apsidraudimo priemonės ir apdraudžiamąjo objekto vertės pokytį.

Skyrius pakeistas:

Nr. [VAS-24](#), 2015-05-28, paskelbta TAR 2015-05-29, i. k. 2015-08351

IX. APSIDRAUDIMO PRIEMONIŲ, NAUDOJAMŲ APSIDRAUSTI NUO TIKROSIOS VERTĖS PASIKEITIMO, APSKAITA

48. Apsidraudimo priemonė nuo tikrosios vertės pasikeitimo ir apdraustas objektas turi būti įvertinti tikrosiomis vertėmis. Pelnas ar nuostolis, gautas dėl jų tikrųjų verčių pasikeitimo, parodomas pelno (nuostolių) ataskaitoje.

49. Įmonė turi nurašyti iš apsidraudimo priemonės atsiradusį finansinį turtą ar finansinį įsipareigojimą, jei:

49.1. apsidraudimo priemonė pasibaigia, pavyzdžiui, įvykdoma, perleidžiama, nutraukiama ir kt.;

49.2. apsidraudimo priemonė jau neatitinka šio standarto nurodytų pripažinimo sąlygų.

X. APSIDRAUDIMO PRIEMONIŲ, NAUDOJAMŲ APSIDRAUSTI NUO PINIGŲ SRAUTŲ PASIKEITIMO, APSKAITA

50. Apsidraudimo priemonė nuo pinigų srautų pasikeitimo ir apdraustas objektas turi būti įvertinti tikrosiomis vertėmis.

51. Įvertinus apsidraudimo priemonę tikrąja verte, turi būti nustatytas jos draudimo nuo rizikos veiksmingumas.

52. Pelno ar nuostolio dalis, tenkanti veiksmingajai apsidraudimo priemonei, registruojama nuosavo kapitalo dalyje, perkainojimo rezervo (rezultatų) sąskaitoje.

53. Pelno ar nuostolio dalis, tenkanti neveiksmingajai apsidraudimo priemonei, parodoma pelno (nuostolių) ataskaitoje.

54. Įmonė turi nurašyti iš apsidraudimo priemonės atsiradusį finansinį turtą ar finansinį įsipareigojimą, jei:

54.1. apsidraudimo priemonė nuo pinigų srautų pasikeitimo pasibaigia ar įvykdomas sudarytas ar planuotas sandoris;

54.2. apsidraudimo priemonė jau neatitinka šio standarto nurodytų pripažinimo sąlygų;

54.3. objektyviai nesitikima, kad sudarytas ar planuotas sandoris bus įvykdytas.

55. Nurašius iš apsidraudimo priemonės atsiradusį finansinį turtą ar finansinį įsipareigojimą, visas su juo susijęs sukauptas pelnas arba nuostolis, registruotas perkainojimo rezervo (rezultatų) sąskaitoje, turi būti įtrauktas į ataskaitinio laikotarpio pelną arba nuostolius.

XI. APSIDRAUDIMO PRIEMONIŲ, NAUDOJAMŲ APSIDRAUSTI NUO GRYNŲJŲ INVESTICIJŲ Į UŽSIENIO ĮMONĘ VALIUTOS KURSO PASIKEITIMO, APSKAITA

56. Apsidraudimo priemonė nuo grynosios investicijos į užsienio įmonę valiutos kurso pasikeitimo ir apdraustas objektas turi būti įvertinti tikrosiomis vertėmis.

57. Įvertinus apsidraudimo priemonę tikrąja verte, turi būti nustatytas jos apdraudimo nuo rizikos veiksmingumas.

58. Pelno ar nuostolio dalis, tenkanti veiksmingajai apsidraudimo priemonei, registruojama nuosavo kapitalo dalyje, perkainojimo rezervo (rezultatų) sąskaitoje.

59. Pelno ar nuostolio dalis, tenkanti neveiksmingajai apsidraudimo priemonei, parodoma pelno (nuostolių) ataskaitoje.

60. Iš apsidraudimo priemonės atsiradusį finansinį turtą ar finansinį įsipareigojimą, įmonė turi nurašyti, jei:

60.1. Apsidraudimo priemonė nuo grynosios investicijos į užsienio įmonę valiutos kurso pasikeitimo pasibaigia, pavyzdžiui, įvykdoma, perleidžiama, nutraukiama ir kt.;

60.2. apsidraudimo priemonė jau neatitinka šio standarto nurodytų pripažinimo sąlygų.

61. Jei grynoji investicija į užsienio įmonę, apdrausta nuo valiutos kurso pasikeitimo, perleidžiama, su apsidraudimo priemone susijusios perkainojimo rezerve (rezultatuose) sukauptos sumos turi būti įtrauktos į ataskaitinio laikotarpio pelną arba nuostolius. Jei perleidžiama tik dalis investicijos į užsienio įmonę, į pelną ar nuostolius įtraukiama tik sukauptos sumos dalis, proporcinga perleistai investicijos daliai.

XII. IŠ IŠVESTINIŲ FINANSINIŲ PRIEMONIŲ ATSIKANDANČIO FINANSINIO TURTO NUVERTĖJIMAS

62. Jei iš išvestinės finansinės priemonės atsikandantis finansinis turtas apskaitomas įsigijimo savikaina, įmonė, sudarydama finansines ataskaitas, turi patikrinti, ar to turto balansinė vertė neviršija tikėtinos už tą turtą gauti sumos.

63. Jei iš išvestinės finansinės priemonės atsiradusio finansinio turto balansinė vertė reikšmingai viršys sumą, kurią tikimasi gauti už tą turtą, tai šio turto balansinė vertė turi būti nuvertinama iki tos, tikėtinos vertės.

XIII. IŠ IŠVESTINIŲ FINANSINIŲ PRIEMONIŲ ATsirandančio FINANSINIO TURTO AR FINANSINIO ĮSIPAREIGOJIMO NURASŲMAS

64. Iš išvestinės finansinės priemonės atsirandantis finansinis turtas ar finansinis įsipareigojimas neturi būti rodomi balanse tada, kai pasibaigia iš išvestinės finansinės priemonės kylančios teisės ir įsipareigojimai.

65. Pasibaigus iš išvestinės finansinės priemonės kylančioms teisėms ir įsipareigojimams, apskaitoje yra registruojamas gautas (gautinas) ar sumokėtas (mokėtinas) atlygis.

Standarto XIV skyrius „Informacijos atskleidimas pilname aiškinamajame rašte“ pripažintas netekusiu galios.

Nr. [VAS-44](#), 2012-12-21, Žin., 2012, Nr. 153-7901 (2012-12-29)

XIV. BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

Pakeistas skyriaus numeris:

Nr. [VAS-44](#), 2012-12-21, Žin., 2012, Nr. 153-7901 (2012-12-29)

66. Šis standartas turi būti taikomas sudarant 2008 m. sausio 1 d. ir vėliau prasidedančių ataskaitinių laikotarpių finansines ataskaitas. Standartas gali būti taikomas ir sudarant 2007 metų finansines ataskaitas.

Pakeistas punkto numeris:

Nr. [VAS-44](#), 2012-12-21, Žin., 2012, Nr. 153-7901 (2012-12-29)
